

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17883/2022
29.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Марковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, чији је заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 318/22 од 07.04.2022. године, у седници одржаној 29.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 318/22 од 07.04.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ивањици П 132/19 од 21.01.2020. године, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 3.275 евра са каматом који прописује Европска централна банка у динарској противвредности по курсу НБС на дан испуњења од 13.01.2010. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. година са законском затезном каматом до исплате, као и трошкове парничног поступка у износу од 126.114,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1186/20 од 09.03.2021. године, након одржане расправе, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 2.559,10 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са законском затезном каматом од 07.07.2017. године као дана подношења тужбе до исплате. Ставовима трећим и четвртим изреке, одбијен је део тужбеног захтева преко досуђеног до траженог износа главног потраживања са каматом и обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка од 87.839,00 са каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Решењем Врховног касационог суда Рев 4264/2021 од 16.12.2021. године укинута је пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1186/20 од 09.03.2021. године у ставовима другом и четвртм изреке и предмет враћен истог суду на поновно суђење у укинутим деловима.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 318/22 од 07.04.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде штете исплати износ од 2.559,10 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са законском затезном каматом од 07.07.2017. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 6.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

По оцени Врховног суда ревизија је дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 18/20), због чега није било места оцени изузетне дозвољености ревизије у смислу члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен у ДП „Металац“ Ивањица које је приватизовано закључењем уговора о продаји капитала од 13.09.2007. године. Уговор о приватизацији је раскинут 11.05.2009. године након чега је код Агенције за привредне регистре уписано као акционарско друштво. На основу пресуде Општинског суда у Ивањици П 173/09 од 28.09.2009. године, (којом је усвојен тужбени захтев тужиоца ради исплате минималне зараде, накнаде трошкова превоза и исхране), уговором бр. .. од 14.01.2010. године закљученим између „Металац“ АД Ивањица и тужиоца, то привредно друштво се обавезало да тужиоцу исплати 3.275 евра, а тужилац се обавезао да неће подносити надлежном суду предлог за извршење правноснажне и извршне пресуде. Решењем Привредног суда у Чачку Ст 340/10 од 26.08.2010. године, отворен је стечајни поступак над стечајним дужником „Металац“ АД Ивањица (које је пословало искључиво друштвеним капиталом). Тужилац је поднео пријаву потраживања на основу уговора од 14.01.2010. године, па је стечајни судија донео закључак о признатом потраживању тужиоца у првом исплатном реду од 68.448,00 динара и у трећем исплатном реду од 276.700,00 динара, укупно 345.148,32 динара, што представља противвредност износа од 3.275 евра. Решењем Привредног суда у Чачку Ст 340/10 од 15.03.2016. године усвојен је завршни рачун стечајног управника, извршено је намирење стечајних поверилаца и закључен је стечајни поступак 15.03.2016. године. У стечајном поступку тужилац је наплатио потраживање у висини од 75.448,00 динара односно 715,90 евра, а остало је неизмирено потраживање од 2.559,10 евра. Тужилац није покретао поступак ради утврђења повреде права на суђење у разумном року.

Наведено чињенично стање другостепени суд је утврдио након што је отворио расправу на основу члана 383. став 4. ЗПП и извео предложене доказе које је ценио у

смислу члана 8. истог закона. Другостепени суд налази да тужилац нема право на накнаду материјалне штете од тужене у висини износа утврђеног а неизмиреног у стечајном поступку које је настало због неизмирене обавезе по основу неисплаћене зараде од стране стечајног дужника, који је пословао искључиво са друштвеним капиталом, с обзиром на то да тужиоцу није утврђена повреда права на суђење у разумном року, па му у конкретном случају није повређено право на мирно уживање имовине зајемчено чланом 58 Устава Републике Србије, због чега је основан приговор недостатка пасивне легитимације тужене.

По становишту Врховног суда, другостепени суд је супротно наводима ревизије, правилном оценом изведених доказа на одржаној расправи утврдио чињенично стање и правилном применом материјалног права одлучио о тужбеном захтеву.

Одредбом члана 58. став 1. Устава Републике Србије јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених по основу закона. У друга имовинска права стечена на основу закона спадају и новчана потраживања која се односе на исплату неизмирених зарада по основу рада.

Према члану 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, бр. 40/2015), странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од годину дана од када је стекла право на правично задовољење (став 1). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3).

Када се ради о привредном друштву – дужнику који послује са већинским друштвеним или државним капиталом, тада се у односу на дуговања тог привредног друштва конституишу посебне обавезе Републике Србије, када је објективно онемогућено извршење судске одлуке којом је запосленом признато и досуђено потраживање из радног односа према послодавцу са већинским друштвеним, односно државним капиталом. У тој ситуацији Република Србија је одговорна за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, која су, без њихове кривице, остала неизвршена у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године допуњен је на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019. године).

По оцени Врховног суда, правилан је закључак другостепеног суда да доношење правноснажне одлуке по приговору странке ради убрзања поступка, а којом се утврђује повреда права на суђење у разумном року, представља предуслов за остваривање права на исплату имовинске штете.

Одредбама наведеног посебног закона уређена је заштита права на суђење у разумном року, правна средства којима се у посебном поступку штити то право,

стицање права на правично задовољење, а све у складу са предвиђеним мерилима за оцену трајања суђења у разумном року (између осталих и дужина трајања целокупног поступка), као и право на подношење тужбе против тужене по основу објективне одговорности за накнаду имовинске штете у року и под условима прописаним тим посебним законом.

Тужилац је пропустио да реализује право да поднесе приговор ради убрзања поступка и тиме издејствује правноснажну одлуку којом се утврђује повреда права тужиоца на суђење у разумном року и да услед тог пропуста у стечајном поступку није дошло до потпуног намирења његовог потраживања.

Стога, како предуслов за објективну одговорност тужене није испуњен, то се не може ни извући закључак да је тужиоцу повређено право на мирно уживање имовине зајемчене чланом 58. Устава Републике Србије, због чега неосновано потражује накнаду имовинске штете, како то правилно закључује другостепени суд.

Имајући у виду напред изнето, Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић